

Quæstionum, Et Resolutionvm Legalium Libri Duo

Quæstionum, Et Resolutionum Legalium Libri Duo - Quorum Prior in duas Partes divisus, continet Resolutiones Beneficiales, Canonicas Et Regulares: Secundus Controversias Civiles determinat

Tonduti, Pierre François de

Lugduni, 1683

Cap. CV. Utrùm, Canonici Ecclesiæ Collegiatæ possint novam formam anniversariorum constituere in præjudicium antiquæ foundationis, reducendo formam solutionis ipsorum ad formam distributionum ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98367](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98367)

- non habendum per omne genus probationis : quo casu testes producti in termino , non possunt examinari extra terminum : Farinac. de testib. quæst. 80. num. 85. & 86. † cum adessent testes pro utraque parte examinati ; illi vero qui deponebant pro Parocho , essent majoris fidei , & pertinentius deponerent , & essent numero plures , prævalere debebant : cum tamen in dubio præferendi essent testes deponentes in favorem Parochi , qui pro se juris habebat assistentiam. Postius de manutent. observ. 71. n. 96. 97. & 109. Rota post ejus tract. decis. 158. n. 7.
- 10 Et in omnem eventum negari non posset , quin probationes , & possessio turbida redderetur : quo casu videndum est de j. ribus partium in petitorio. Gratian. discept. forens. cap. 450. num. 41. & cap. 870. num. 19. Verat. decis. 100. part. 2. Postius observ. 59. num. 1. 2. & 3. cum ibi citatis. Mantie. decis. 95. n. 10. & interim deberet fieri sequestrium. Postius dicta observ. 71. n. 125. † Maxime quia si quæ possessio ex parte Capituli probaretur , constabat illam fuisse factam per violentiam , & actus violentos : & propterea non suffragari Capitulo. Giovagn. in terminis consil. 28 num. 18. volum. 2. Surd. consil. 262. n. 73. & consil. 419. num. 35.
- 12 In meritis autem non constabat de juribus Capituli , cui incumbbat onus probandi titulum , vel possessionem in memorialem : ut est textus expressus in cap. 1. de prescript. lib. 6. pro cuius immemoralis probatione oportebat , ut testes deponerent de visu per quadraginta annos ante motam litem : & quod ita audiverant à suis majoribus , qui ab aliis suis majoribus ita dici audiverant : & quod ipsi , nec majores sui quidquam viderunt , vel audiverunt in contrarium ; necnon deponere debebant de publica voce , aut fama , per hæc verba : fuit , & est. Ludovif. decis. 196. num. 1. & ibi Addent. num. 3. juncta Glof. in d. cap. 1. in verb. memoriam , de prescript. in 6. non enim dicitur constare de immemoriali , nisi omnes testes sint conformes , & contestes in omnibus prædictis requisitis. Mantie. decis. 289. n. 4. & debent omnes testes prædicta requisita recensere explicitè , non se referendo ad articulos ; necnon debent deponere per hæc verba : & citra. Marfcor. lib. 2. var. resol. cap. 100. num. 10. & 11. & ita ut si unus ex testibus deficeret in aliquo ex prædictis requisitis , fidem non faceret ad effectum probandi immemorialem. Rota divers. decis. 557. in fine , part. 4.
- 13 Præterea , cum per plures testes constaret de continuata Parochi possessione in percipiendi decimas in territorio contentioso , ex hoc solo excluderetur probatio contrariæ immemoralis possessionis : quia ut de ea constet , necesse est , ut testes deponant , quod nihil actum fuit in contrarium : unde enervatur probatio immemoralis possessionis , cum constet de pluribus actibus contrariis. Rota decis. 254. num. 3. & decis. 324. num. 13. part. 1. recent. & decis. 248. num. 7. part. 2. recent. Imò ad exclusionem immemoralis , sufficit quod constet de solo rumore , & tumultu in contrarium. Additio ad Ludovif. decis. 298. num. 13. Unde pro parocho conclusum fuit adversus Capitulum , sub præsupposito ritatis probationum.

constituere , in præjudicium antiquæ foundationis , reducendo formam resolutionis ipsorum , ad formam distributionum quotidianarum , pro augendo cultu divino. Quod hoc fieri debeat cum auctoritate Episcopi , & servando formam antiquam , ac proportionem solitam : ita ut qui plus lucratur , plus amittat , & portiones absentium acquirantur præsentibus , quando certa massa , vel portio esset assignata anniversariis , distincta à massa capitulari.

SUMMARIUM

- 1 Qua sit differentia inter fructus beneficiorum , & distributiones quotidianas.
- 2 Portio fructuum beneficiorum privilegiata quæ dicitur , & in quo consistat.
- 3 Distributiones quotidianæ propriè sumptæ in quæ consistant.
- 4 Quod solvitur Canonicis pro tota die , quando una ex divini officii horis intersunt , non est distributio quotidiana.
- 5 Beneficiatis non competit præbenda ; sed vocatur portio , vel quasi præbenda.
- 6 Canonici pro augmento cultus divini possunt facere constitutiones super lucro distributionum.
- 7 Capitulum Canonicorum , sine interventu Beneficiatorum , potest statuere super anniversariis.
- 8 Capitulum nihil potest statuere in præjudicium antiquarum consuetudinum Ecclesiæ.
- 9 Solus Episcopus potest statuta condere circa formam officii , & eorum quæ inde dependent.
- 10 Anniversariorum distribuendi formam consuetam Capitulum sine Episcopo alterare nequit.
- 11 Capitulum circa formam distributionum solvendarum , constitutiones facere verum quidem est ; sed intelligendum , dummodo nihil innovetur circa antiquas consuetudines Ecclesiæ.
- 12 Canonici non possunt facere conclusionem , per quam eorum portio ex anniversariis fiat major , in præjudicium beneficiatorum , seu portionariorum.
- 13 Qua debentur illis qui intersunt uni ex horis Canonicis , non debent reduci ad formam distributionum.
- 14 Capitulum etiam cum auctoritate Episcopi nihil facere potest contra jus commune.
- 15 Mutatio status Ecclesiæ quoad residentiam pro augmento cultus divini fieri potest ; sed non sine auctoritate Episcopi.
- 16 Distributionum eadem debet esse regulariter portio , & anniversariorum juxta Ecclesiæ consuetudinem.
- 17 Anniversaria , pro quibus adest corpus separatum à massa capitulari , non debent accrescere Capitulo pro absentium portione ; sed solis præsentibus , & inter eos distribui.
- 18 Si ex massa capitulari certa portio presentibus detur , portio deficiens accrescit Capitulo , non autem interessentibus.

PRæsupponebant Beneficiati cujusdam Ecclesiæ Collegiæ , quod per foundationem auctoritate seculari record. Joan XXII. factam , constituti fuissent in dicta Ecclesia Prior , Canonici , & Clerici qui nunc sunt Beneficiati , assignatâ singulis præbendâ ; nempe Priori triginta librarum , Canonicis quindecim , Beneficiatis vero septem cum dimidia : eademque portio

CAPUT CV.

Verum Canonici Ecclesiæ Collegiæ possint novam formam anniversariorum

Tom. I, Pars I.

Q 3

portio

portio per fundationem servabatur quoad distributiones quotidianas, quæ omnibus ultra victum communem præstabantur.

His non obstantibus, Canonici, qui singulis annis soluebant, mediante persona Oeconomi, Beneficiatis certam frumenti quantitatem, pro illorum præbenda, seu verius portione; cupiebant præbendam, seu portionem illam reducere in formam quotidianarum distributionum, punctuatores constitueret, & absentes private.

Supponebatur etiam in eadem Ecclesia duo aedes, & adfuisse, semper horrea; quorum unum magnum, aliud parvum nuncupatur; magnum pertinet ad corpus Capituli, parvum ad corpus anniversariorum, quod destinatur pro celebrantibus magnas, & parvas missas; & magnæ quidem, per solos beneficiatos celebrari solent; parva, indistinctè per Canonicos & Beneficiatos.

Ex quibus sequentes proposuere fuerunt questiones decidendæ. Prima, utrum Oeconomus, aut etiam Capitulum potuerit mutare formam solutionis illius portionis, quæ beneficiatis solui consuevit, in formam distributionum quotidianarum. Secunda, utrum casu quo potuerit alterari forma consueta, saltem cum auctoritate Episcopi, debeat ad minus eadem portio servari quoad quantitatem distributionum, & aliàs quomodo fieri debeat restrictio, & cui accrescant absentium, vel negligentium portiones.

Notandum est pro eruenda vera resolutione propositarum difficultatum, quatuor esse Ecclesiasticorum emolumentorum species. Prima est præbendarum, quæ sunt quidem in certo numero, sed non sunt distinctæ. Secunda, quando præbendæ sunt quidem distinctæ, sed solvuntur de massa communi totius Capituli illis, qui resident in loco, quamvis non assistant divinis officiis. Tertia est illarum, quæ distribuuntur inter illos, qui actualiter choro interfunt. Quarta comprehendit emolumenta quæ dividuntur inter eos, qui personale servitium præstant in certis divinis officiis, veluti anniversariis, mortuariis, & aliis similibus actionibus pietatis. Quas quatuor distributionum species, copiose satis explicat Monet. in *tract. de distribut. quotid. lib. 1. quest. 3.*

Frumentum, quod Capitulum singulis annis tradere solitum erat Beneficiatis, desumptum ex magno horreo, erat inter secundi generis distributiones, quæ ex massa capitulari capiuntur, & solis præsentibus, quamvis non interessentibus in choro, persolvuntur: & hæc vocatur portio privilegiata, juxta Rebuff. in *Concord. tit. de collationib. §. 1. in verb. distributionum*. Ubi ostendit, quod absentes à choro admittunt distributiones propriè dictas, sed non fructus grossos. Quia portio privilegiata dicitur, quando omnes redditus sunt communes, & percipiuntur per unum loco Capituli; & in fine anni sunt certæ portiones secundum privilegium, seu statum, & cuilibet datur sua portio: sequitur Garf. de *benefic. part. 3. cap. 2. numero 440. & sequentib.* de quibus etiam agitur in *extravag. cum nonnulli 11. de præbend. & dignis. in §. præterea cum in aliquibus*. Ubi dicitur, quod cum panis, & potus pro certarum Ecclesiarum personis, de præbendarum ipsarum corporibus, pro quolibet deputeretur; & etiam interdum certa quantitas bladi, & quandoque certa pecuniæ summa, & aliquando alterum pro altero pro singulis mensibus vel hebdomadis de licentia Capituli absentibus exhiberetur; tales summe non debent inter distributiones quotidianas numerari. ¶ Sed ex tantum quæ Canonicis quotidie pro diurnis

& nocturnis horis sine fraude distribuuntur. ¶ Quod procedit, etiam ad lucrandas istas panis, & vinum alterius rei præstationes necesse esset, ut Canonici assisteret, & interesset singulis diebus alicui ex horis, seu officiis divinis; veluti matutino, vel vespertinis, aut majori missa: hoc enim non posset eveniri sub nomine distributionum, sed potius accedere ad præbendam. Unde in multis Ecclesiis, qui interest uni ex horis officij divini, lucratur totam præbendam illius dici; non tamen lucratur distributiones quotidianas, nisi pro illa hora qua præsens est corporaliter, ut bene advertit Golin. ad *pragmatic. sanct. tit. quo tempore quisque debet esse in choro, §. jubet etiam, in verb. distributiones*. Quia alias esset canonicatus sine præbenda, quod esse non debet. *can. si quis objecerit, 1. quest. 3. cap. relatum, de præbend.* Et de hoc genere distributionum, seu potius emolumentorum, intelligendus est textus in *cap. olim 16. de verbor. significat.*

Quamvis autem beneficiatis verè præbenda non competat, & portio quæ illis datur pro præsentibus in loco, quamvis divinis horis non interint, non contineatur sub nomine præbendæ; nihilominus tamen est quasi præbenda, & portio nuncupatur: unde & beneficiati vocantur portionarii, ut dicit Puteus *decis. 431. num. 4. lib. 1.*

Unde pro resolutione questionis proposuere concludendum videbatur, quod licet solis Capituli Oeconomus antiquam formam solutionis præbendæ, & portionis hujusmodi alterare non possit; tamen major videbatur ratio in Capitulo dictam conclusionem faciendi, cum de jure solum Capitulum possit se congregare, & decreta ac ordinationes facere super forma divini servitij, absque eo quod beneficiati, seu portionarii talibus congregationibus interveniant, præsertim ad augendum cultum divinum, & dum reditur ad jus commune ratione residentie, & servitij personalis. Abbas in *cap. cum omnes, in 2. notab. num. 1. de constitut. & ibi Decret. Felin. numero 7. versic. sed si forte. Rota decis. 14. num. 4. part. 2. recent. & part. 4. recent. decis. 494. num. 6. ¶ Maxime verò quando agitur de distributionibus anniversariorum, super quibus ordinare pertinet ad Capitulum abique intervenientibus Beneficiatis, seu portionariis. Ita *decis. 145. part. 5. recent. & decis. 32. num. 3. part. 2. decis. 76. numero 1. eadem parte, & decis. 10. numero 1. part. 6. recent. Cæsar de Grass. decis. 4. de his quæ sunt à majori parte capituli.**

Sed tamen his non obstantibus, pro parte Beneficiatorum data fuit pertinens, ac juri & equitati conformis Responsio. Quia licet Canonici abique portionariis constituent corpus Capituli, & statuerent sint circa cultum & servitium divinum: ¶ Tamen in causis arduis, & in quibus agitur de mutatione consuetudinibus, Capitulum nihil statueret potest, aut debet, ut dicunt DD. in *d. cap. omnes, de constitut. ¶ Cimbri* solum permittitur sit Episcopo, ut novam consuetudinem introducere possit in sua Ecclesia, dummodo non conditionibus concurrentibus. Prima, quæ constitutio illa nova, sit bona, & laudabilis. Secunda, quod interveniat consensus Capituli, *can. nonnulli 12. distinct. cap. cum consuetudinis, de consuet. Extravag. c. unic. §. statumus, de cler. non resident. lib. 6. & ibi Coiminian. num. 4. Joan. Andr. num. 1. ¶ Et in propriis terminis divisionis faciendæ de emolumentis anniversariorum, quod Capitulum nihil possit statueret, vel emolumenta, quod Capitulum nihil possit statueret, per quod alterentur antiquæ fundationes, vel consuetudines Ecclesiæ, fuit decilum per Rotæ decis. 14.*

num. 11. part. 7. recent. confirmata per plures alias decisiones.

11 Non negatur quin Capitulum possit, servatis servandis, providere circa divisionem distributionum, & ipsius etiam grossæ: ut dicit Decius in d. cap. cum omnes, in 2. lectura, num. 3. versic. & supradicta locum habent. Juxta Glos. in cap. 2. in verb. statum, de verb. signif. Oldrad. consil. 56. in fin. Tusch. litter. C. consil. 48. Sed hæc doctrina debent intelligi ut locum habeant, quando per talem Capituli constitutionem non fieret præjudicium antiquis Ecclesiæ fundationibus, aut consuetudinibus, quæ per novas, ratione præbendarum & portionum, mutari vel alterari non possunt: cap. unic. de cler. non resident. lib. 6. in illis verbis: *lucta cuiuslibet Ecclesiæ ordinationem rationabilem*. Rota d. decis. 32. num. 3. part. 7.

Quod tanto magis in casu proposito concludendum est, quia corpus anniversariorum erat omnino separatum à corpore Capituli, retinendo massam & burfam omnino separatam, & horreum separatum: cum magnum pertineat ad Capitulum; parvum verò spectet ad anniversaria: unde locus est generali regulae, quod quando agitur de divisione pecuniarum ad burfam communem spectantium, antiquæ Capituli constitutiones observandæ sunt, & pecunia ad usum communem, non autem ad utilitatem nonnullorum in præjudicium aliorum applicandæ sunt: Ita ut non poterint Canonici portiones suas ex anniversariis augere, in præjudicium Beneficiatorum. Clem. 2. & ibi Glos. in verb. non ad alium, de religio. domib. Rota decis. 413. n. 13. part. 5. recent.

Neque obstat quod opponitur, per novam hanc Capituli deliberationem fieri reditum ad dispositionem juris communis. Quia Respondetur, quod de jure portiones istæ non subjacent punctuationi, cum debeantur solum ratione residentie in loco, non autem interessentie in choro: ut per Glos. in d. cap. unic. de cler. non resident. verb. improbantur, lib. 6. & probatur per text. in d. cap. cum omnes, de consuet.

14 Ideo reducere anniversaria ad formam distributionum, contra antiquam consuetudinem, & fundationem, est statuere contra juris communis dispositionem: quod Capitulum etiam cum consensu Episcopi facere non potest. Oldrad. consil. 259. num. 6. Federic. de Senis consil. 17. per tot. Alexi. consil. 106. n. 2. lib. 2. Burat. decis. 758. num. 13.

15 Non negamus tamen Episcopum cum assensu Capituli providere posse, & debere, ne divinus cultus negligatur; & ne pia fundatorum & benefactorum intentio elusoria reddatur; assignatæ certa portione, quæ absentes & non interessentes priventur: quia alioquin omnes recederent hora, quæ anniversarium recitari deberet: sed hoc spectat ad Episcopum, cum agatur de mutatione status Ecclesiæ quoad residentiam. Oldrad. consil. 81. Decius in d. cap. cum omnes, in 2. lectura, n. 3. cum aliis supra allegatis.

16 Hoc tamen casu servanda erit eadem proportio, quæ in distributionibus quotidianis, ut Canonici duplo plus habeant, & antistant, quam portionarii. Prior verò, duplum similiter unius ex canonicis lucratur, & respectivè amittit; non autem in odium solum portionariorum, aliàs decretum hujusmodi esset ambitiosum: l. ambitiosa, ff. de decret. ab ord. faciend. Felin. in cap. cum omnes, num. 12. de consuet. Jason in l. civitas, num. 10. ff. si cert. perat. Imol. & alii in cap. 1. de consuetud. quia non potest quidpiam decerni, aut statui in præjudicium tertii, Abbas in d. cap. cum omnes, ubi dicit servandam esse æqualitatem, & antiquam consuetudinem, adhibita debita proportionem: & ibidem Decius num. 3.

Et ex prædictis resultat resolutio secundæ difficultatis, nempe distributiones anniversariorum, quas post factum ab Episcopo regulamentum, absentes canonici, vel portionarii amittent, accrescere debere juxta proportionem consuetam in aliis distributionibus, & juxta fundationem observari solitam. Quia cum omnes, tam Canonici, quam Beneficiarii collectivè vocentur ad eandem rem, & ad eodẽ reditus pro anniversariis assignatos; ita ut in concursu partes facere debeant: sequitur ut si quis deficiat, & concurrere nolit, vel non possit; ceteri possint totum jure suo obtinere. Bellon in tract. de jure accresc. cap. 3. quæst. 2. num. 14. Covar. lib. 3. variar. resolut. cap. 13. num. 7. versic. & sanè, ni fallor. Quod autem certa quantitas fuerit pro anniversariis assignata ex tota massa fructuum, jam diximus: quia anniversariorum corpus est separatum à corpore Capituli, & habet suam massam distinctam à massa capitulari, & grana parvi horrei non sunt ad alium usum destinata, quam ad utilitatem anniversariorum: ideo portio deficiens solis præsentibus accrescere debet, nisi aliter statuto, vel consuetudine caveatur: ut optime docuit idem Bellon de jur. accresc. cap. 6. quæst. 47. num. 7. apud quem plures alii allegantur. Aliud dicendum esset, si certa duntaxat quantitas ex massa capitulari solis præsentibus, & interessentibus assignata esset; neque reditus anniversariorum defumerentur ex massa particulari, & distincta ab horreo Capituli: tunc enim portiones, quibus absentes privarentur, accrescerent Capitulo; non autem præsentibus: ut ostendit idem Præses Bellon d. quæst. 47. in primo casu. Intellige servatâ semper cujusque Ecclesiæ consuetudine, à qua non est recedendum.

CAPUT CVI.

Verum permutatio loci collegialis monachalis, fieri possit cum sacristia ejusdem ordinis: & an hæc præstimoniam, seu portiones sint beneficia; an verò quid temporale. Beneficia, quamvis manualia, & regularia, permutari posse cum officiis monachalibus, vel beneficiis perpetuis; aut resignari etiam coram Papa in favorem certæ personæ. Ex quibus inducatur tacita possessio. Quid circa tacitas professiones observetur in Gallia.

SUMMARIUM.

- 1 Loca collegialia monachalia ad vitam, vel sine temporis limitatione concessa, sunt merè Ecclesiastica: secus si ad tempus limitatum, & num. 2.
- 2 Loca collegialia perpetua, & onus spirituale annexum habentia, cum beneficiis permutari possunt.
- 3 Permutationes hujusmodi in Curia Romana passim admittuntur.
- 4 Beneficia regularia, licet manualia, & amovibilia, tamen cum aliis beneficiis permutari possunt.
- 5 Beneficia manualia sæpe coram Papa resignantur.
- 6 Manualitatis beneficii expressio non est necessaria, quando